

משרד הפנים

המינהל לשלטון מקומי – האגף לרישוי עסקים ואתרי רחצה

סקירה מקצועית בנושא הסדרת הרחצה בחופי הים

חופי הים בישראל הם קניין הציבור. מדיניות התכנון בתכניות המתאר לחופים בישראל, בחוק השמירה על הסביבה החופית ובתוספת השנייה לחוק התכנון והבניה, מבטאת תפישה לפיה חוף הים הינו משאב ציבורי פתוח, לכל אדם ובכל עת. תפיסה זו תואמת את הגישה הרווחת בתכנון חופי ים בארצות המערב.

בסיס החקיקה להסדרת הרחצה הוא חוק הסדרת מקומות רחצה, תשכ"ד – 1964 (להלן – "החוק")

עפ"י סעיף 1 לחוק, שר הפנים רשאי לאסור בצו את הרחצה בחלק של חוף ים, נהר או אגם, שגבולותיו מסומנים בצו, אם הרחצה באותו חלק עלולה, לדעתו, לסכן חייהם של בני אדם, וכן רשאי הוא לאסור, לאחר התייעצות עם שר הבריאות, רחצה כאמור אם היא עלולה לפגוע בבריאותם של בני אדם.

עפ"י סעיף 3 לחוק, שר הפנים רשאי לקבוע בצו שמקום פלוני, שגבולותיו מסומנים בצו, יהיה מקום רחצה מוכרז; היה המקום סמוך לנמל, יהיה צו כאמור טעון הסכמתו של שר התחבורה.

עפ"י סעיף 4 לחוק, שר הפנים יקבע בצו הוראות בדבר -

(1) אמצעים לשמירת הבטיחות והתברואה במקום רחצה, לרבות מיתקנים ומבנים הדרושים בקשר לכך;

(2) סדרים לשימוש במקום רחצה, לרבות איסור הרחצה בו בזמנים ובנסיבות שיש בהם משום סכנה לבטיחותם ולבריאותם של המתרחצים;

(3) איסור או הגבלת פעולה שלדעתו עלולה להפריע לרחצה;

(4) דרכי הפיקוח על-סדרים ואיסורים כאמור;

(5) כשירותם, סמכויותיהם וחובותיהם של סדרנים, פקחים, מצילים ומגישי עזרה ראשונה שיתמנו לעניין ביצוע חוק זה וכל צו, חוק עזר או הוראה אחרת על פיו, וכן דרכי פעולתם;

(6) תקנים של סדרנים, פקחים, מצילים ומגישי עזרה ראשונה שיוצבו במקום רחצה.

צו כאמור בסעיף קטן (א) יכול שיינתן דרך כלל או לרשות מקומית פלונית או למקום רחצה מוכרז פלוני או לסוגים של מקומות רחצה מוכרזים.

עפ"י סעיף 5 לחוק חובת רשות מקומית שבתחומה נמצא מקום רחצה מוכרז חייבת לקיים בו את הוראות שר הפנים בצו לפי סעיף 4 בחוק.

עפ"י סעיף 6 לחוק[תיקון: תשל"ח], רשות מקומית רשאית, באישור שר הפנים, לקבוע בחוק עזר הוראות להסדרת הרחצה בים, בנהר, באגם או בבריכת שחיה ובכללן הוראות בעניינים הבאים, הכל במידה שלא נקבעו להם הוראות בחוק זה או בצו על פיו:

(1) סדרי הבטיחות במקום הרחצה, לרבות הנסיבות בהן תהיה הרחצה בו אסורה או מוגבלת;

(2) הבטחת הניקיון;

(3) שמירת הסדר בין המתרחצים, הן במים והן מחוצה להם;

(4) ייעוד מקומות או זמנים לרחצה בלעדית של גברים, נשים או טף;

(5) הסדרת משחקי ספורט המים, התעמלות בקבוצות, משחקים קבוצתיים ומשחקים בכדור;

(6) הסדרת השיט במקום הרחצה למניעת הפרעות לרחצה;

(7) איסורה או הגבלתה של כניסת בעלי חיים למקום רחצה;

(8) הסדרת השימוש במלתחות, מקלחות ובתי שימוש;

(9) סדרי ההתפשטות וההתלבשות במקום רחצה;

(10) קביעת דמי כניסה למקום רחצה שאיננו בריכת שחיה בעד השירותים הניתנים בו, אולם נוכחותו של מציל, ניקיון, בתי שימוש והספקת מים לשתיה לא ייחשבו בשירותים לעניין פסקה זו.

לחוק הסדרת מקומות רחצה הוצאו צווים: צו הסדרת מקומות רחצה (מצילים, סדרנים, פקחים ומגישי עזרה ראשונה), התשכ"ו – 1965 צו הסדרת מקומות רחצה (סדרים ואיסורים במקומות רחצה מוכרזים), התשכ"ה – 1965.

עפ"י החקיקה הקיימת ניתן לקבוע שלושה סוגי סטאטוס של מקומות רחצה בישראל:

מקומות המוכרזים לרחצה

בישראל, עפ"י צו הסדרת מקומות רחצה (מקומות רחצה אסורים ומוכרזים בים התיכון, בים כנרת, בנהר הירדן, בים המלח ובים סוף) התשס"ד – 2004 קיימים 127 חופים המוכרזים לרחצה באורך של 18.8 ק"מ מתוך אורך חופים כולל של 306 ק"מ. הסטאטוס של חופים אלה נקבע בסעיף 3 לחוק הסדרת מקומות כמפורט להלן: "שר הפנים רשאי לקבוע בצו שמקום פלוני, שגבולותיו מסוימים בצו, יהיה מקום רחצה מוכרז; היה המקום סמוך לנמל, יהיה צו כאמור טעון הסכמתו של שר התחבורה...".

מעיון בסעיפים הנ"ל ומסעיפים נוספים בחוק הסדרת מקומות רחצה והצווים הנלווים לו משתמע שמקום רחצה מוכרז נועד להבטיח את נוחותו, בטיחותו, בטחונו ובריאותו של הציבור הרחב המגיע אליו, ועל הרשויות המקומיות המתפעלות את החופים נדרשות לקיים בהם הוראות כל דין לעמוד בתנאי סף של מתקנים ואמצעים שונים כגון הצלה ותברואה.

חופים אסורים לרחצה

חופים "אסורים לרחצה" נקבעים ע"י שר הפנים עפ"י סעיף 1 לחוק הסדרת מקומות רחצה תשכ"ד 1964 הקובע בין השאר: "...שר הפנים רשאי לאסור בצו את הרחצה בחלק של חוף ים, נהר או אגם, שגבולותיו מצוינים בצו, אם הרחצה באותו חלק עלולה, לדעתו, לסכן חייהם של בני אדם, וכן רשאי הוא לאסור, לאחר התייעצות עם שר הבריאות, רחצה כאמור אם היא עלולה לפגוע בבריאותם של בני אדם...".

בישראל - עפ"י צו הסדרת מקומות רחצה (מקומות רחצה אסורים ומוכרזים בים התיכון, בים כנרת, בנהר הירדן, בים המלח ובים סוף) התשס"ד – 2004 קיימים 107 חופים המוכרזים בצו הסדרת מקומות רחצה כ- "אסורים לרחצה". אורכם 150.5 ק"מ מתוך אורך חופים כולל של 306 ק"מ.

חופים "אסורים לרחצה" אמורים להיקבע עקב הימצאות של תנאים קבועים (אחד או כמה) היוצרים דרגת סיכון גבוהה שמחייבת את הרשויות המקומיות לאסור בהם את הרחצה על מנת להגן על ציבור המתרחצים.

מקומות שאינם מוכרזים

מטבע הדברים רוב החופים בישראל אינם מוכרזים. החוק אינו נוקט עמדה לגבי מקומות רחצה שלא הוכרזו. המשתמע מכך הוא שכל עוד לא נאסרה הרחצה במקום פלוני, הרחצה בו אומנם מסוכנת, בהיעדר שירותי הצלה, אולם אינה אסורה ולפיכך היא על אחריות המתרחצים שחייבים להיות מודעים לכך שבמקום אין שירותי הצלה.